

Bài 13
**"THÀ HI SINH TẤT CẢ, CHỨ NHẤT ĐỊNH
KHÔNG CHỊU MẤT NƯỚC"**

I – MỤC TIÊU

Học xong bài này, HS biết :

- Ngày 19-12-1946, nhân dân ta tiến hành cuộc kháng chiến toàn quốc.
- Tinh thần chống Pháp của nhân dân Hà Nội và một số địa phương trong những ngày đầu toàn quốc kháng chiến.

II – ĐỒ DÙNG DẠY HỌC

- Ảnh tư liệu về những ngày đầu toàn quốc kháng chiến ở Hà Nội, Huế, Đà Nẵng.
- Băng ghi âm lời Chủ tịch Hồ Chí Minh kêu gọi toàn quốc kháng chiến.
- Tư liệu về những ngày đầu kháng chiến bùng nổ tại địa phương.
- Phiếu học tập của HS.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC CHỦ YẾU

*** Hoạt động 1 (làm việc cả lớp)**

- GV giới thiệu bài : Có thể sử dụng đoạn băng ghi âm lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh để dẫn dắt HS vào bài học (hoặc sử dụng tranh ảnh tư liệu về cuộc chiến đấu của cảm tử quân ở Thủ đô Hà Nội).
- GV nêu nhiệm vụ học tập cho HS :
 - + Tại sao ta phải tiến hành kháng chiến toàn quốc ?
 - + Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến của Chủ tịch Hồ Chí Minh thể hiện điều gì ?
 - + Thuật lại cuộc chiến đấu của quân và dân Thủ đô Hà Nội.
 - + Ở các địa phương, nhân dân đã kháng chiến với tinh thần như thế nào ?
 - + Nêu suy nghĩ của em sau khi học bài này.

*** Hoạt động 2 (làm việc cả lớp)**

– GV dùng bảng thống kê các sự kiện và cho HS tìm hiểu nguyên nhân vì sao nhân dân ta phải tiến hành kháng chiến toàn quốc : Ngày 23-11-1946, quân Pháp đánh chiếm Hải Phòng ; ngày 17-12-1946, quân Pháp bắn phá vào một số khu phố ở Hà Nội ; ngày 18-12-1946, Pháp gửi tối hậu thư cho Chính phủ ta...

– GV hướng dẫn HS quan sát bảng thống kê và nhận xét thái độ của thực dân Pháp.

– GV rút ra kết luận : Để bảo vệ nền độc lập dân tộc, nhân dân ta không còn con đường nào khác là buộc phải cầm súng đứng lên.

– GV có thể trích đọc một đoạn trong lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh, sau đó cho HS trả lời câu hỏi : Câu nào trong lời kêu gọi thể hiện tinh thần quyết tâm chiến đấu hi sinh vì độc lập dân tộc của nhân dân ta ?

*** Hoạt động 3 (làm việc theo nhóm)**

– GV hướng dẫn để HS hình thành biểu tượng về những ngày đầu toàn quốc kháng chiến thông qua một số câu hỏi :

+ Tinh thần quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh của quân và dân Thủ đô Hà Nội thể hiện như thế nào ?

+ Đồng bào cả nước đã thể hiện tinh thần kháng chiến ra sao ? (Tiêu biểu là ở Huế, Đà Nẵng ; có thể liên hệ với địa phương).

+ Vì sao quân và dân ta lại có tinh thần quyết tâm như vậy ?

– HS báo cáo kết quả thảo luận.

– GV kết luận.

*** Hoạt động 4 (làm việc cả lớp)**

– GV sử dụng một số ảnh tư liệu và trích dẫn tư liệu tham khảo để HS nhận xét về tinh thần quyết tử của quân và dân Hà Nội (lưu ý sử dụng ảnh tư liệu trong SGK).

– GV kết luận về nội dung bài học.

– Yêu cầu HS sưu tầm tư liệu về những ngày toàn quốc kháng chiến ở quê hương.

IV – THÔNG TIN THAM KHẢO

– *Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến* do Chủ tịch Hồ Chí Minh viết ngày 19-12-1946 tại làng Vạn Phúc (Hà Đông – Hà Tây). Trong *Lời kêu gọi...* có đoạn : "Bất kì đàn ông, đàn bà, bất kì người già, người trẻ, không chia tôn giáo, đảng phái, dân tộc. Hễ là người Việt Nam thì phải đứng lên đánh thực dân Pháp để cứu Tổ quốc. Ai có súng dùng súng. Ai có gươm dùng gươm, không có gươm thì dùng cuốc, thuổng, gậy gộc. Ai cũng phải ra sức chống thực dân Pháp cứu nước".

(Theo Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 4, NXB Chính trị Quốc gia, H., 2001, tr. 480)

– Hà Nội chuẩn bị kháng chiến : "Độc phố Ô Chợ Dừa, nhiều nhà cửa đóng kín. Tàu điện vẫn chạy. Những toa tàu từ phía Hà Đông chạy về, khách vắng tanh. Một số cụ già và em nhỏ tiếp tục rời Hà Nội bằng xe tay. Trên xe, những gói quần áo, chăn màn chất đống trước, sau. Những người đi tản cư kia chắc không mấy ai nghĩ còn phải nhiều năm nữa họ mới trở lại những đường phố thân yêu này. Mấy anh tự vệ, người đeo trên vai một khẩu súng bắn chim, người giắt ở thắt lưng một trái lựu đạn lọ mực, đang đi kiểm tra lại những lỗ đặt mìn đục ở các thân cây...

Chiến lũy ở đầu phố Khâm Thiên, phía nhà ga rất nhộn nhịp. Thành đất đắp cao. Những thanh đường sắt đâm tua tủa về phía trước...".

(Theo Võ Nguyên Giáp, *Những chặng đường lịch sử*, NXB Chính trị Quốc gia, H., 1994, tr. 560 – 561)

– *Quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh* : Quyết hi sinh thân mình cho nền độc lập của Tổ quốc.

Ngày 14-1-1947, đồng chí Vũ Lăng nói trước các chiến sĩ Quyết tử quân Hà Nội : "Hôm nay theo chỉ thị của Trung ương Đảng, của Chính phủ, giữa khói lửa, chúng ta làm lễ khai sinh cho đội quân quyết tử đồng thời cũng làm lễ khai tử cho chúng ta. Chúng ta thể sống chết với Thủ đô Hà Nội. Con cháu chúng ta sẽ lấy ngày này làm ngày giỗ chúng ta. Giặc Pháp muốn chiếm Thủ đô Hà Nội, nhưng chúng ta còn thì Thủ đô không bao giờ mất !".